

HAMAMÖZÜ İLÇESİNDE YÜKSELTİ BASAMAKLARINA GÖRE KIRSAL NÜFUS DAĞILIŞI

Faruk AYLAR

Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Amasya TÜRKİYE

Özet

Bu çalışmada, Hamamözü ilçesinde köylerin ve bu köylerde yaşayan kırsal nüfusun yükselti basamaklarına göre dağılımı ve değişimi incelenmiştir. Genelde geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlayan kırsal nüfusun yüksekliğe bağlı olarak yeryüzü şekillerinden etkilendiği görülür. İlçede yükseklik arttıkça, kırsal alanlarda tarımsal faaliyetlerin büyük ölçüde sınırlandığı ve hayvancılık faaliyetlerinin ön plana geçtiği görülür. Saha ile ilgili istatistiki veriler TUİK'den ve KHGM (Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü) tarafından yapılan envanter çalışmalarından çıkarılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve sahada yapılan gözlemlerin sonucu Hamamözü ilçesinde kırsal nüfusun %45.2'si 750-1000 m yükseklik kademesinde yaşamaktadır. Ayrıca, yüksekliğe bağlı olarak nüfusun azaldığı ve 1500 m yükseklikten sonra sürekli yerleşme bulunmadığı görülmüştür. 1990 ve 2000 yılları arasındaki on yıllık dönemde Hamamözü ilçe merkezinde nüfus çok fazla değişmediği, kırsal alanlarda nüfusun %29 azaldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Hamamözü, Kırsal Nüfus, Yükselti, Relief, Nüfus Dağılışı.*

RURAL POPULATION DISTRIBUTION RELATING TO THE ALTITUDE LEVELS IN HAMAMÖZÜ TOWN

Abstract

In this study, the distribution of villages and the difference of rural population relating to the altitude levels in Hamamözü district are examined. The rural population who earn their living from agriculture and animals are affected by the altitude increases; the agricultural activity becomes limited and the animal keeping gains importance by altitude. The statistical data about the area is obtained from TUİK and KHGM inventory. According to the evaluated data and the observations in the area the 45.2% of the rural population have between 750 and 1000 m high. Furthermore, the population decreases when the altitude rises and above 1500 m there is no permanent a settlement. Between 1990 and 2000 the population of Hamamözü town didn't an important change, but the rural areas' decreased about 29%

Key Words: *Hamamözü, Rural Population, Altitude, Relief, Population, Distribution.*

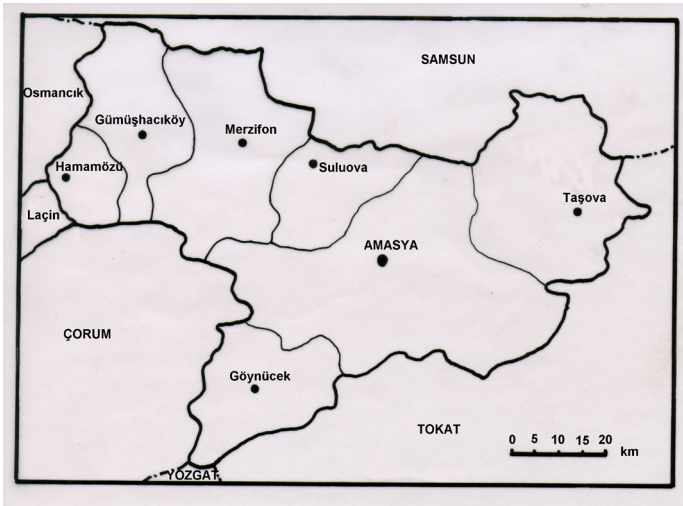
1. Giriş

Nüfus artışı bütün dünyada tartışılan ve çözüm yolları aranan önemli sorunlardan biridir. Nüfus artışı özellikle beslenme ve barınma problemini ortaya çıkarmakta ve yerel kaynaklarla bu sorunun üstesinden gelmek çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Bu durum başta açlık ve göç olmak üzere yeni sorunlara kaynaklık etmektedir. Bu nedenle her geçen gün yerel nüfus çalışmalarının önemi artmaktadır (1). Nüfus unsurunun alansal dağılımı, artış hızındaki eğilimler, ekonomik sistemler ve doğal kaynaklar arasındaki ilişkilerin çeşitli araştırmalara konu olduğu günümüzde, en önemli sorun nüfusun alansal dağılışı ile ülke yada bölgelerin coğrafi olanakları arasındaki dengesizliktir (2).

Türkiye’de engebelerin fazla olduğu bir topografyanın varlığı daha ziyade dağılık kırsal yerleşmelerin oluşmasına neden olmuştur. Geçimi tarım ve hayvancılığa dayanan kırsal nüfus, engebeli ve dağlık alanlarda ekonomik faaliyetlerini sürdürmek durumunda kalmışlardır (3). Bu çalışmada, Amasya’nın Hamamözü ilçesinde yükseklik ve buna bağlı olarak değişen ekonomik faaliyetlerin nüfusun dağılışı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Halen ilçe nüfusunun %24’ü ilçe merkezinde geri kalan %76’lık kısmı ise köylerde yaşamaktadır.

İnceleme sahası, Karadeniz Bölgesi’nin Orta Karadeniz Bölümü’nde yer alır (Şekil 1). Toplam yüzölçümü 202 km²’dir. Kuzeydoğu ve doğudan Gümüşhacıköy, kuzeybatı ve batıdan Osmancık, güneyden ise Çorum merkez ilçe ile Lâçin ilçeleriyle çevrilidir. Ana hatlarıyla bir depresyon görünümü arz eden çalışma sahasının, kuzeyinde İnegöl Dağı, güneyinde ise Eğrelidağ yer alır. Sahanın sularını büyük oranda Hamamözü çayı drene eder.

Şekil 1. Hamamözü ilçesinin lokasyon haritası.

Hamamözü ilçesi vadi yoğunluğunun son derece yüksek olduğu bir topografyaya sahiptir. Bunda ilçenin sularının büyük kısmını drene eden Hamamözü Çayı ve kollarının açtığı genç vadilerin büyük rolü vardır. Tarım alanlarının genelde parçalı bir görünümde olduğu ilçede yaşayan kırsal nüfus tarımsal faaliyetlerini sürdürebilmek için dağlık alanlara yayılmışlar. Ancak, bu alanlarda başta tarımsal arazinin darlığı ve hayvancılık için gerekli otlak ve meraların az olması insanların faaliyetlerini kısıtlamıştır.

Hamamözü ilçesinde yükseklikteki artışa bağlı olarak kırsal yerleşmelerin sayısında ve burada yaşayan nüfus miktarında bir azalma olduğu görülmüştür. Bu amaçla ilçede yüksekliğe bağlı kırsal nüfus miktarındaki değişmelerin gözlemlenmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Yükselti ile kırsal alanlarda yaşayan nüfus arasındaki ilişkilerin takip edilebilmesi ve doğru sonuçlar alınabilmesi için kuşkusuz her yükselti basamağında bulunan köylerin sayısı ve bu köylerde yaşayan insanların sayısının bilinmesi de gereklidir. Ancak bu sayede yükselti kademeleri ile nüfus miktarı arasında karşılaştırma yapma imkânı ortaya çıkacaktır.

2. Yöntem

Araştırmada kullanılan istatistiki verilerin önemli bir kısmı TÜİK ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (4) tarafından yapılan envanter çalışmalarından çıkarılmıştır. Ayrıca, arazi çalışmaları ile nüfus ve yerleşmelerin dağılışı incelenmiştir. Çalışma sırasında gerek istatistikî veriler ve gerekse araziden derlenen bilgiler tüme varım yöntemiyle değerlendirilmiş, yükseltinin nüfusun dağılışı üzerindeki etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla önce ilçe arazisi 250 metrelik yükseklik basamaklarına ayrılmış ve ardından bütün yerleşmeler bu harita üzerine işaretlenmiştir. Bunu takiben gerekli karşılaştırmaları yapabilmek amacıyla her kademedeki köylerin nüfusları tablo halinde düzenlenmiştir. Bu çalışmada ayrıca, köylerin güncel nüfuslarıyla Amasya Valiliği tarafından yürütülen Köydes Projesi kapsamındaki veriler kontrol edilmiştir.

3. Bulgular

Hamamözü ilçesinin 2000 yılı toplam nüfusu 6161 kişidir. Bu nüfusun %24'ü (1511) ilçe merkezinde, geri kalan %76'lık kısmı (4650) ise köylerde yaşamaktadır. Her ne kadar ilçe merkezinde yaşayan nüfus bazı çalışmalarda şehirsal nüfus olarak ayrılmaktaysa da (5,6,7) nüfus miktarı dikkate alındığında bu yerleşme kırsal nüfusa dâhil edilmiştir. Çünkü 10000'den az nüfusa sahip yerleşmeler şehir kabul edilmemektedir (8,9).

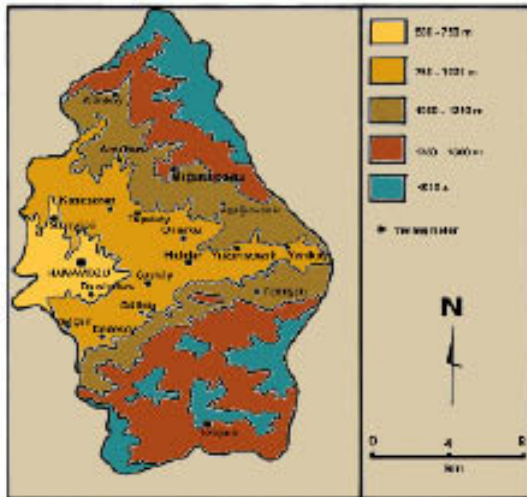
Hamamözü ilçenin toplam 18 köyü vardır. Bu köylerden 11 tanesi 750-1000 m basamağında yer alır. Geri kalan 7 köyün üç tanesi 1000-1250 m basamağında, iki tanesi 1250-1500 m basamağında ve son ikisi ise merkez ilçeyle birlikte 500-750 basamağında yer alır. 1500 metreden daha yüksekte ise köy yerleşmesi bulunmaz (Tablo 1, Şekil 2).

Tablo 1. Hamamözü ilçesine bağlı köy yerleşmelerinin yükselti basamaklarına göre dağılışı ve bazı özellikleri.

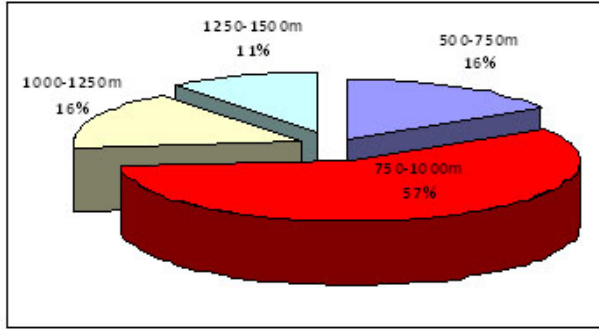
Yükselti Kademesi (m)	Yerleşim Adı	Yüzölçümü (km ²)	Rakım (m)	1990 Nüfusu	2000 Nüfusu	Yükselti Basamaklarına Göre 2000 yılı Toplam Nüfus
500-750	Hamamözü	24.314	690	1557	1511	2379 %38.6
	Sarayözü	15.475	600	543	546	
	Damladere	5.312	730	476	322	
750-1000	Kızılcacören	9.550	820	546	341	2789 %45.2
	Çayköy	12.212	820	358	221	
	Göçeri	5.506	830	223	162	
	Hıdırlar	4.737	850	111	66	
	Gölköy	10.825	900	1055	706	
	Omarca	5.424	900	120	84	
	Dedeköy	6.075	940	218	157	
	Arpadere	21.062	950	550	474	
	Tepeköy	3.100	950	105	101	
	Yukarıovacık	8.225	950	356	240	
1000-1250	Yeniköy	9.987	1000	342	237	883 %14.3
	Aşağıovacık	13.418	1050	356	221	
	Yemişen	17.062	1150	437	267	
1250-1500	Alanköy	2.335	1200	502	395	110 %1.9
	Mağaraobruğu	15.556	1300	135	81	
Toplam	Tekçam	11.825	1350	99	29	
		202		8083	6161	

Kaynak: TÜİK (2001) ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (1996), Yayımlanmamış Envanter raporları.

Şekil 2. Hamamözü ilçesinde yükseklik basamaklarına göre köylerin dağılışı.

Şekil 3. Hamamözü ilçesine bağlı köylerin yükselti basamaklarına göre dağılımı (%).

Yükselti ile nüfusun dağılışı arasındaki ilişkilerin daha iyi takip edebilmek ve daha isabetli değerlendirmeler yapabilmek amacıyla ayırt edilen her yükselti kademesinin yüzölçümü ve bu kademede yaşayan toplam nüfus miktarı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Hamamözü’nde yükselti kademeleri, bunların yüzölçümleri ve her kademede bulunan nüfus (Kır nüfusu)

Yükselti	Yüzölçümü (km ²)	%	Nüfus (2000)	%	Nüfus Yoğunluğu (kişi)
500-750	45.101	22.3	2379	38.6	53
750-1000	96.703	47.9	2789	45.2	29
1000-1250	32.815	16.2	883	14.3	27
1250-1500	27.081	13.6	110	1.9	4
Toplam	202	100	4650	100	

Kaynak: TÜİK (2001) ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (1996), Yayımlanmamış Envanter raporları.

Tablo 2’den de anlaşılacağı üzere, 500-750 m ler arasında yükseltiye sahip olan kırsal sahaların %22,3’ü olmasına karşılık, bu alanda Hamamözü kırsal nüfusunun %38,6’sı bulunmaktadır. Km² ye 53 kişinin düştüğü bu yükselti kademesi, kırsal nüfus için en yoğun nüfuslu alan durumundadır. Bu alanda eğim değerlerinin (10) düşük olması ve sahanın sulanabilir özellikte tarım alanlarına sahip olması nüfusun fazla olmasının önemli sebeplerindedir.

İlçede, kırsal nüfusun %38,6’sı 500-750 m, %45,2’i 750-1000 m, %14,3’ü 1000-1250 m ve %1,9’u 1250-1500 m yükselti basamağında yaşamaktadır. Tablo 2’de de görüleceği üzere sahada yükseldikçe kırsal nüfusta belirgin bir azalma görülmektedir.

Diğer yükselti kademelerinin nüfus yoğunlukları yönünden karşılaştırmalarında, 750-1000 m ler arasında bulunan kademenin km² ye 29 kişilik nüfus yoğunluğu ile ikinci sırada yer almaktadır. Bundan sonraki yükselti kademelerinde ise, nüfus yoğunluğu düzenli olarak düşmekte ve sürekli yerleşmenin bulunduğu en yüksek kademe olan 1250–1500 m ler arasında km² ye 4 kişiye kadar inmektedir. Yükseldikçe eğim, toprak özellikleri ve bitki örtüsü özelliklerindeki değişimlere bağlı olarak hem nüfusun hem de yerleşmelerin azaldığı görülür. Ayrıca, 1500 m yükseltiden sonra ilçede daimi yerleşmeler bulunmamakta, yaylacılık faaliyetlerinin yürütüldüğü geçici meskenlere rastlanılmaktadır. Sahada yükseltiye bağlı olarak akarsu aşındırmasının artması ve bu akarsuların açmış olduğu vadilerdeki bağlı yarılma değerlerinin yükselmesi, yüksek alanlarda tarım alanı olarak kullanılacak yerleri sınırlandırmıştır.

Nüfus yoğunluğunun bu seyri, yükseltinin nüfuslanmada ne denli olumsuz bir faktör olduğunu örnelemektedir. Ancak, Hamamözü’nde yükselti kademeleri yüzölçümleri bakımından birbirleri ile büyük fark gösterirler. Bu durum olumsuz özelliklerine karşın, 750-1000 m yükselti kademesinde 2789 kişinin yerleşmesine imkan vermiştir. Toplam kırsal nüfusun %45,2’i bu yükselti kademesinde yaşamaktadır.

4. Sonuç ve Tartışma

Hamamözü ilçesinde kırsal nüfusun dağılışında yükseltinin önemli bir etkiye sahip olduğu görülmektedir. Ancak, kırsal nüfustaki bu azalma yüksekliğin yanında, eğim değerlerinin artması, toprak tabakasının incilmesi ve bitki örtüsünün yükseldikçe değişime uğraması da nüfusun azalmasında etkili olmaktadır. Bir diğer değişle kırsal nüfusun ekonomik faaliyetlerini yürüteceği ortam şartları değişmektedir. İlçenin kuzeyindeki İnegöl Dağı ve Güneyindeki Egerlidağ kütlelerinin etek kısımları ile bu dağlar arasındaki Hamamözü çayı vadisi kırsal yerleşmelerin yoğunlaştığı başlıca sahalardır. İlçede topografyanın arızalı olması ve yükseltinin kısa mesafelerde artması sonucunda kırsal nüfusun % 83,8’i 500–1000 m ler arasında yaşamaktadır (Foto 1). Bu alanın ilçe toplam yüzölçümüne oranı %70,2’yi bulmaktadır.

Foto 1. Hamamözü ilçesinde arazinin arızalı, engebeli ve dağlık olması tarım alanlarını sınırlandırmış ve kırsal nüfusun faaliyetleri üzerinde etkili olmuştur. Alanköy doğusundaki tarım alanları.

Türkiye’de 0-250 m ler arasında bulunan saha en fazla nüfusun yaşadığı bölümdür (11,12). Bu yükselti basamağında yaşayan nüfus toplam nüfusun %29.06’sını oluşturmaktadır. Hamamözü’nde ise bu kademedeki arazi olmadığı için bir kıyaslama yapılamamaktadır. Ancak, inceleme alanının da büyük kısmını oluşturan 500-1000 m yükselti basamağında Türkiye toplam nüfusun %26.07’si yaşamaktadır (12). Bu orana bu kuşak Türkiye genelinde ikinci sırayı alır. Bu kuşakta yaşayanların Hamamözü ilçesinin toplam nüfusuna oran %83.8 ‘dir.

Hamamözü’nde farklı yükselti kademelerinde km^2 ye düşen insan sayısı da farklılık göstermektedir. 500-750 m yükseklikleri arasında ortalama km^2 ’de 53 kişi, 750-1000 m kademesinde ise 29 kişi yaşamaktadır. Türkiye genelinde ise 500-1000 m arasında ortalama km^2 ye 31 kişi düşmektedir (12). İlçede 1000-1250 m’ler arasında 27 kişi, 1250-1500 m kademesinde ise sadece km^2 ’de 4 kişi yaşamaktadır (Foto 1). Türkiye’de ise 1000-1500 m kademesinde ortalama 24 kişi yaşamaktadır (12).

Yapılan çalışmada tespit edilen önemli bir durum da sahada 1500 m’nin üzerinde daimi yerleşmenin bulunmamasıdır. İlçe sınırları içerisindeki dağlık alanların fazla bir yükseltiye sahip olmaması etkilidir. İlçenin kuzeyinde bulunan İnegöl Dağı 1873 m lik yükseltisiyle en yüksek sahayı oluşturur. İlçede 1500 m’den sonra genellikle geçici olarak kullanılan yayla evleri bulunmaktadır. Bu özelliği ile Türkiye’deki genel ortalamalara ilçenin uymadığı görülür. Türkiye’de bu yükseltinin üzerinde toplam

nüfusun yaklaşık %10'u yaşamaktadır (12).

1990 ve 2000 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde Türkiye'de kırsal nüfus 22.816.760 dan 23.797.655 e yükselmiş yani %4.21 oranında artmıştır. Türkiye genelindeki bu duruma karşılık Amasya'da bu dönemde kırsal nüfus %-15.52 azalmıştır. Hamamözü'nde ise kırsal nüfus 1990da 6532 kişi iken 2000 yılında 4650 kişiye düşmüş, yaklaşık %-35.21 azalmıştır. Görülüyor ki ilçede son on yılda bile kırsal nüfusta büyük bir azalma söz konusudur.

Foto 2. Hamamözü ilçesinin kuzeyinde 1000-1250 yükseklik basamağında yer alan Alanköy. Bu kuşakta ortalama nüfus yoğunluğu km² ye 27 kişi civarındadır.

Nüfusu hızla artan ülkeler grubu içerisinde değerlendirilen Türkiye'de, özellikle 1950 yılı sonrasındaki nüfus artış hızı değerleri nüfuslanma bakımından gelişmekte olan ülkelerle büyük bir benzerlik içinde olduğunu göstermektedir (12). Hızlı nüfus artışı sonucu Türkiye'de nüfus, mutlak değer olarak önemli ölçüde büyüme gösterirken, nüfusun dağılımı karakterinde de değişimler meydana gelmektedir. Bu değişimlerin en önemlisi kuşkusuz kırsal ve kent nüfusları arasındaki oransal farkın giderek kentsel nüfus lehine artmasıdır. Ülke genelindeki bu durum Hamamözü için de geçerli olmaktadır. Tarım ve hayvancılık gibi ekonomik uğraşların yoğun olarak yapıldığı ilçede, hem kırsal kesimden hem de ilçe merkezinden daha büyük şehirlere göç olmaktadır. 1990 yılında ilçe merkezinde 1557 ve köylerde 6532 olmak üzere toplam 8089 kişilik bir nüfusa sahip olan Hamamözü'nde, 2000 yılında ilçe merkezi 1511 kişiye, köyler ise 4650 kişiye inmiştir. İlçenin toplam nüfusu da 6151 kişi olmuştur. On

yıllık süreçte ilçe merkezindeki nüfusun yaklaşık %3 azaldığı ancak, köylerde nüfus kaybının %29 gibi daha yüksek değerlere ulaştığı görülmektedir.

Bu sonuçlara göre ilçe nüfusu Türkiye genelinin aksine hem oran olarak, hem de mutlak değer olarak sürekli gerilemektedir. Bu durum sahadaki kırsal alanın ekonomik potansiyelinin nüfusça doyma noktasına ulaştığı fikrini vermektedir. İlçedeki mevcut tarım arazilerinin (59.357 km²) sulamaya açılmaması, otlak ve meraların azalması veya veriminin düşmesi nüfusun kırsal alanda azalmasının önemli nedenlerindedir.

Nüfusun dağılışında yükselti yanında arazinin eğimi de önemlidir. İlçenin eğim değerleri dikkate alındığında ilçe yüzölçümünün büyük bir kısmında eğim değerlerinin %20-60 civarında olduğu gözlenir. Bilhassa, ilçenin kuzeyindeki İnegöl Dağı ile güneydeki Egerlidağ kütlelerinin bazı kesimlerinde bu değerler daha da yükselmektedir. Buna karşın Hamamözü ilçe merkezi ile yakın çevresi civarında eğim değerleri % 6-20 arasında değişmektedir. Eğim değerlerinin nispeten azaldığı 500-1000 m yükselti kademesi hem yerleşme sayısı hem de nüfus miktarı bakımından önem kazanmaktadır. İlçe merkezi ve köyler ile birlikte toplam 14 yerleşim biriminin bulunduğu 500-1000 m ler arasında ekonomik faaliyetlerinde daha yoğun bir şekilde yürütüldüğü gözlenmiştir.

Türkiye genelinde olduğu gibi Hamamözü'nde de nüfusun büyük bölümünün 500-1000 ve 1000-1500 m ler arasında bulunması, Türkiye reliefinin ortaya koyduğu bir sonuçtur. Bileneceği üzere Türkiye ortalama yükseltisi fazla olan (1132 m) bir ülkedir. Yüzölçümünün büyük kısmı belirtilen yüksekliklerde yer alan geniş düzlüklerden meydana gelmiştir (11). Bu düzlüklerde tarımsal imkânlar çok fazla olmasa da, alansal genişlikleri ile nüfusun yerleşmesine imkân sağlamıştır. Hamamözü ilçesinde de benzer durum söz konusudur. Toplam 202 km² lik yüzölçümü sahip ilçede, nüfusun tamamı 500-1500 m ler arasında yaşamaktadır.

İlçede nüfusun dağılışı üzerinde bitki örtüsü ve toprak yapısının da belirli oranda etkili olduğu söylenilebilir. İlçenin kuzey ve güney kesimlerinde bulunan dağlık alanların ormanlık kesimlerinde toprağında sığ olması (13) nedeniyle yöre halkının hiçbir ekonomik faaliyeti sürdürmediği, sadece daha üst kesimlerdeki otlakların bol olduğu yerlerde hayvancılık faaliyeti ile uğraştığı görülmektedir.

Hamamözü ilçesinde 1500 m'ler üzerinde daimi yerleşme bulunmamaktadır. Bu yükselti kademesinin üzerinde, topoğrafik faktörlerin etkisiyle tarımsal faaliyetlerin büyük ölçüde sınırlandırıldığı ve hayvancılık faaliyetlerinin ön plana geçtiği görülür. Bu yükseltideki yerleşmelerin en önemli özelliği, küçük olmaları, seyrek dağılım göstermeleri ve sürekli yerleşim birimleri olmamalarıdır.

KAYNAKÇA

1. Tanođlu, A. (1963). Dñnyada nñfus artışı ve doğurduğu problem. *İstanbul Üniversitesi Cođrafya Enstitüsü Dergisi* Sayı:15, İstanbul.
2. Tunçdilek, N. (1977). Türkiye'nin dağlık ve ormanlık bölgelerinin ekonomik problemleri. *İstanbul Üniversitesi Cođrafya Enstitüsü Dergisi* Sayı:22, İstanbul.
3. Atalay, İ. (1989). Türkiye'de kır yerleşmelerinin arazi değredasyonu üzerindeki etkileri. *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Cođrafya Araştırmaları Dergisi* Cilt:1 Sayı:1, İstanbul.
4. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü (1996), Yayınlanmamış Döküm Cetvelleri. Ankara.
5. Devlet Planlama Teşkilatı, (2004). İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, Ankara.
6. Amasya Valiliği, (2007). 2006 Yılı Faaliyet Raporu. Amasya
7. Dođanay, H. (1994). *Türkiye Beşeri Coğrafyası*. Gazi Büro kitapevi, Ankara.
8. Karabađ, S.- Şahih, Salih. (2006). *Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası*. Gazi Kitapevi, Ankara.
9. Yeşilirmak Havzası Coğrafi Bilgi Sistemi, (2007). Amasya İli Meyil Haritası. Erişim Tarihi:29.01.2007. den <http://81.215.1.28/cbs/AmasyaMeyil/viewer.htm>
10. Tanođlu, A. (1959). Türkiye'de nüfusun dağlılışı. *İstanbul Üniversitesi Cođrafya Enstitüsü Dergisi* Cilt:5 Sayı:10, İstanbul.
11. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), (2001). Başbakanlık Türkiye statistik Kurumu Yayınları. Ankara.
12. Sergün, Ü. (1994). Türkiye'de kır nüfusunun yükselti kademelerine göre dağlılışı. *İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Cođrafya Enstitüsü* Sayı:11, İstanbul.
13. Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (1991). *Amasya İli Arazi Varlığı*, İl Rapor No:05, Ankara.